

השמחה ממעמקים

לקראת פורים חז"ל הורנו 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', וכל יום ויום צריך להרבות עוד ועוד בשמחה, והשנה אחרי רציחתם של הלל מנחם ויגל יעקב יניב הי"ד, עולה השאלה הגדולה, איך ניתן לשמוח? איך ניתן להרבות בשמחה? תחושתי היא שהקב"ה אמר לנו השנה, חשבתם לשמוח את השמחה הרגילה של פורים, השנה אני רוצה שתעמיקו בשמחה, שתגיעו לשמחה הרבה יותר פנימית הרבה יותר עמוקה, שמחת 'עין במר בוכה ולב שמח', השנה כדי לשמוח אנו צריכים להגיע למקומות הרבה יותר פנימיים.

ובאמת פורים הוא חג, שאם נתבונן בו בחיצוניות נראה שאין במה לשמוח, להיפך יש סיבות אמיתיות לצער, שהרי הגמרא שואלת מדוע לא אומרים הלל בפורים, ועונה שלוש תשובות: התשובה האחת היא שהנס היה בחוץ לארץ, אי אפשר לשמוח על הצלה שהייתה בחוץ לארץ, שבסופה נשארנו לא בארצנו, שבסופה נשארנו בגלות.

התשובה השנייה היא שבהלל אנו אומרים 'הללויה הללו עבדי ה'', ואנו גם אחרי ההצלה נשארנו עבדי אשורוש, אי אפשר לשמוח על הצלה שלאחריה נשארנו ללא עצמאות מדינית, הצלה שלאחריה אנו משועבדים למלכות זרה. אי אפשר לשמוח כששני הרכיבים ההכרחיים לגילוי הזהות הישראלים שהם עצמאות וארץ לא נמצאים. אבל נוסף על כל זה, אי אפשר לשכוח איך נעשתה ההצלה, אסתר הנביאה, אסתר הצדקת הצנועה, נאלצה למסור את עצמה למלך גוי, נהנתן, גס רוח ורשע, זו יותר ממסירות של הגוף, זו מסירות של הנשמה, זה נורא ואיום! אז באמת למה שמחים? למה מרבין בשמחה? למה משתכרים?

כידוע היו נותנים לאבלים לשתות יין, כדי לשכר אותם: 'תנו שיכר לאובד ויין למרי נפש', השכרות גורמת לאבד את הראייה הצלולה, ולעיתים כדי לראות את הדברים הכי עמוקים והכי יסודיים יש צורך לאבד את הראייה הצלולה, כי לעיתים שאתה רואה את המציאות על כל חסרונותיה בבהירות, זה כואב, זה מצער וזה גורם לך לא לראות את מה שמעבר למציאות, את הדברים היותר עמוקים.

כל מה שאמרנו הוא נכון, ההצלה במגילת אסתר מסתיימת בלי עצמאות מדינית, בלי לחזור לארצנו ועם אובדנה של אסתר, אבל כל זה ברובד הגלוי, ברובד העמוק יותר עם ישראל חי, הגאולה הולכת ונרקמת, בתהליך ארוך ועמוק עם ישראל בחלקו יעלה ויקים את בית המקדש השני, בתמיכתו של בנה של אסתר דריווש השני, המקדש השני יבין את עם ישראל לקראת גלות ארוכה שאנו בדורנו זכינו לראות בסיומה ולבניין המקדש השלישי שיתקיים לעולם, אסתר שאבדה בביכול, זוהי אבידה בעולם הגלוי, אך דמותה והשפעתה, מידותיה ומסירותה, זכורים ונלמדים, ובכל הדורות אנו למדים על דמותה והולכים לאורה, מאות אלפי בנות יהודיות נקראות על שמה במשך כל הדורות, אסתר לא אבדה היא חיה בליבנו וזיכרוננו הלאומי, חיי נצח. כשמשתכרים, ניתן להעמיק את המבט ולראות את הדברים העמוקים שמתרחשים בתהליכים ארוכי טווח, שנוגעים לנצח. פורים השנה מצריך אותנו ללכת לעומק הזה, לראות שאמנם הלל מנחם ויגל יעקב לא יזכו להמשיך את חייהם בעולם הפיזי, אך רוחם ונשמתם, הערכים שלמענם חיו, רק ילכו ויתעצמו מכוחם, מכוח מסירות הנפש שלהם, מהכאב הנורא הזה, תצמח ברכה גדולה, מכוח הרצח הנורא הזה, צמח ויצמח קידוש ה' גדול – 'גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם' – ואין צדיקים יותר גדולים מאלה שנפלו על קידוש ה', מאלה שהיו בדרכם ללימוד תורה, מאלה שגרים במסירות בקו הראשון של ההתיישבות ודבקים בא".

השנה כשנקרא את המילים 'זכור את אשר עשה לך עמלק', נזכור שהרשעות הכי גדולה, הרשעות העמלקית, האכזריות והרצחנות, וממשיכיה היום, שכדברי הרב יוסף בר סולוביציק זצ"ל בשם סבו הגדול רבי חיים מבריסק זצ"ל שכל מי שאנו מזהים אותו כשונא ישראל הרי הוא מזרע עמלק, מופנית כלפינו בשל השליחות האדירה שיש לנו, לגלות דבר ה' בעולם, להיות לאור לגויים, לשנות ולהפוך את העולם לעולם מוסרי, לעולם הדבק בה', לעולם שפועל ועושה טוב.

בפרשת תצווה שנקרא השבת ניפגש עם בגדי הכהן הגדול, ויש שני בגדים ייחודים, הציץ והחושן, בשני הבגדים האלה, יש ציווי שיהיו תמיד על הכהן הגדול:

ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחושן המשפט על ליבו בבואו אל הקודש לזכרן לפני ה' **תמיד**, ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן בבואו לפני ה' ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' **תמיד**.
היה על מצח אהרן ונשא אהרן את עוון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו **תמיד** לרצון להם לפני ה'.

הפירוש של המילה 'תמיד', איננה שהכהן הגדול לובש את הציץ והחושן ללא הפסק, כי יש מצבים שבהם הוא נדרש להוריד את הציץ והחושן, אלא הכוונה כפי שהסבירו חז"ל שאסור לו להסיח את דעתו מהציץ והחושן, כל רגע ורגע הוא צריך שיהיו במחשבתו.

והעניין הוא שהציץ כתוב עליו 'קודש לה', והחושן כתובים עליו שמות שבטי ישראל, ואלו שני דברים שאין להסיח את דעתנו מהם תמיד, הם כל תכלית חיינו, קידוש ה' ואהבת ישראל, שהם דבר אחד בעצם, כי כל תכלית חיינו, הסיבה שאנו חיים, הסיבה לשמה אנו מולידים ומגדלים את ילדנו היא:

קידוש ה' עם ידי עם ישראל!

האור החיים הקדוש אומר שגם המילים קודש לה', שכתובות בציץ בעצם מלמדות על החיבור הזה שבין הקב"ה לעם ישראל שהוא התכלית של הכול:

לרצון להם לפני ה'. צריך לדעת מה ענין יגידו ב' תיבות אלו שבהם יהיה לרצון לפני ה', ואולי שיכוון באומרו קדש על ישראל כאומרו (ירמיה ב') קדש ישראל, ותיבת לה' ירצה כי כללות ישראל הנקראים קדש הם לה' חשוקים דבוקים משועבדים ולזה יהיה לרצון לפני ה' שיש לו רצון בישראל באמצעות הכתב, והוא סוד (שה"ש ו) אני לדודי ובזה יתרצה דודי לי.

השנה העובדה שזו מטרת חיינו עד מסירות נפש חיה בתוכנו יותר, חייבת לחיות, כדי שנוכל להתנחם.

יהי רצון שאת הערכים האלה, את התובנות האלה נזכה לחיות בחיים מלאים!

שבת שלום ופורים שמח בעומק!